

The Matter of Experience – *an invisible play* by Yves Mettler

Doreen, a biochemist, works on the overseen functions of basic elements of biology. She’s off the lab for a short trip to the south, to the east, not to far. She thinks about how to share what bothers her in mainstream theories. She also thinks about the sea, the sun... Ozan is a cultural journalist in Istanbul. His job finally consist for the most part in bending the facts and figures of his investigations so to let them appear as univoque as possible, which rarely complies with what he experiences in reality. His weekly column attracts a large and regular audience, which gives him confidence and a feeling for being somehow at the right place.

Biyokimyacı olan Doreen, biyolojinin temel unsurlarının gözlem altındaki işlevleri üzerinde çalışmaktadır. Kısa bir İstanbul ziyareti için laboratuvarından ayrılmıştır. Ana akım kuramlarda kendisini rahatsız eden noktaları başkalarıyla nasıl paylaşabileceğini düşünmektedir. Bunun yanı sıra, deniz ve güneş hakkında da düşünmektedir... Ozan, haddinden fazla büyük bir kentte, kültür muhabiridir. Yaptığı iş, sonuçta araştırmalarında elde ettiği bilgi ve verileri eğip bükerek olabildiğince aynı yöne işaret etmelerini sağlamaktır. Bu da aslında, sahadaki gerçek deneyimleri ile nadiren uyumludur. Haftada bir yazdığı köşesi, büyük ve düzenli bir okuyucu kitlesi tarafından izlenmektedir. Bu da onun özgüvenini artırmakta, bir şekilde doğru yerde bulunduğu duygusunu yaşatmaktadır.

The sublime door, a stargate to many worlds, this is where they both are now. Step in, step out. Istanbul is nobody’s home. It’s an Exologisms thinks Ozan, a concept he read about in the cultural part of the Financial Times. It’s just massive, developed over generations. Doreen loves to stay and to watch: “I don’t need to visit, I just want to get the atmosphere of this city, to see how people do”. She sees a carpet, a floating carpet, or many carpets, combining their patterns and lines depending on many individuated demands, needs, desires and actions, opening gates, closing routes.

Şimdi aynı yerdeler. Bir çok farklı dünyaya açılan kapının eşiğinde. Bir adım içeri, bir adım dışarı. İstanbul kimsenin memleketi değildir. Bu bir Dışarılama’dır, diye düşünür Ozan. Bu kavramı, Financial Times’ın kültür sayfalarından öğrenmiştir. “Dışarılama her zaman geçicidir. Ancak bir yere gitmezler. Mevcut karışımдан hoşnutturlar. Dışarılamanın görünürdeki ilgi alanları, ana akım kültüre, bununla birlikte alt kültüre, yerel ve göçebe, göç eden ya da ithal edilen kültürlere dair yaklaşımların dile getirilmesidir.” veya, “Dışarı olduğu betimlenmeksizin dışarıyla bir bağ kurulduğunda, Dışarılama’ya gereksinim duyulur.” Nesiller boyu gelişip serpilmiş devasa bir olgudur bu. Doreen kalıp izlemekten çok hoşlanır. “Ziyaret etmeme gerek yok, yalnızca bu kentin atmosferini hissetmek, insanların nasıl yaptıklarını görmek istiyorum.” Bir halı görür. Bir uçan halı, ya da bir çok halı. Desenleri, çizgileri, çok sayıda bireysel talep, gereksinim, arzu ve eyleme bağlı olarak örülmüş, kapılar açan, yol kesen halılar.

While she’s walking up and down the many hills, she’s thinking about a possible protocol to share “in experience”, “in perception” what makes her doubt about the actual theoretical framework of the field of her research. She thinks that she won’t succeed just by proving and legitimizing the results. She needs to provide an encounter with the phenomena, to provide the experience to those *close enough* to feel activated. Now she stops at the top of a flight of stairs and faces the Marmara sea, the whole body shivering to the deep horn of the MSC Opera leaving the mole.

Ozan hears it too, it covers for a couple of seconds the presentation of a paneuropean trip by two foreign artists. He is one of the few locals who showed up at the event held in an informal cafe niched in the local white elephant, the Parkotel. He wonders how things should be transmitted, how to move away from storytelling combining facts and figures to make a point. He listens to the presentation. They are talking about recipes. He likes the idea of recipes: it’s a text of an action, which in turns produces taste, a non-verbal experiences. Ozan imagines that instead of going himself into the investigation, he could send the one that should be concerned, providing them his tools and knowledge. As the giant cruiser finally leaves the natural byzantine harbour, Ozan thinks about giving his audience the opportunity to deal with the real, while Doreen joyfully laughs about her idea to very seriously distribute precise missions within a possible group of concerned individuals.

Çok sayıda tepeyi aşarak gezinirken, bir yandan da “deneyim içinde”, “algı içinde” paylaşabileceği olası bir protokol hakkında düşünmekte, bu da onu araştırma alanının kuramsal çerçevesi hakkında kuşkuya düşürmektedir. Yalnızca elde ettiği sonuçları kanıtlayarak, sağlama yaparak başarıya ulaşamayacağını düşünmektedir. Olgularla temas elde etmeli, harekete geçirilebilecek kadar yakında duranları deneyimin içine çekmelidir. Bir merdivenin en üst basamağında durarak yüzünü Marmara Denizi’ne çevirir. Dalgakıranı terk eden MSC Opera’nın derin ve güçlü düdüğü tüm bedenini sarsar.

İki yabancı sanatçının tüm Avrupa’yı boydan boya katederek gerçekleştirdikleri proje hakkındaki sunumlarını birkaç saniye için örten bu sesi, Ozan da duymuştur. Kentin atsan atılmaz, satsan satılmaz sorunlarından biri olan Parkotel inşaatının içinde kendisine yer bulan, derme çatma bir kahvede gerçekleşen bu sunuma katılan az sayıdaki yerli izleyicilerden biridir Ozan. Bir meselenin nasıl aktarılabilceğini düşünmektedir. Masal anlatmaktan uzaklaşıp, bilgi ve verileri kullanarak bir noktaya nasıl yorum getirilebilir? Sunumu dinler. Sanatçılar, yemek tariflerinden söz etmektedirler. Bu onun ilgisini çeker: Tarif, bir aksiyonun yazıya dökülmüş halidir. Bu aksiyon da bir lezzet yaratır. Lezzetler, söze kökülemeyecek deneyimlerdir. Ozan şunu hayal eder: Araştırmaya kendisi gideceğine, bu araştırma kimi ilgilendiriyorsa onu gönderebilir, ona gerekli araçları ve bilgileri sağlayabilir. Dev yolcu gemisi sonunda ta Bizans’tan kalma doğal limanı terk ederken, Ozan okuyucularına gerçekle haşır neşir olma fırsatını verebileceğini düşünmektedir. Doreen ise, ilgi gösterebilecek bir grup bireye büyük bir ciddiyetle kesin görevler paylaştırmayı düşünür ve keyifle güler.

Their minds just met, but they don’t know. They cannot know that they have now something in common. They are part of a virtual group, an open pool of concern. Ozan has a strange feeling. he got excited: he is in touch with something. He left the presentation a while ago. As the bus roars down to Atatürk bridge, he watches down the sloap. He remembers an article on how secret societies organized their actions by keeping the link between the commanditaire and the executor anonymous, in order to make it impossible to find out the whole extent of the group. Doreen says: “It is necessary for the EXECUTOR not to know who’s the COMMANDITAIRE, in order to keep a neutrality, so the experience drops as much as possible from nowhere, a gift-like opportunity.” She watches the sky from Galata bridge, everything is golden.

Akılları o an buluşmuştur, ancak kendileri bunun farkında değildir. Şu anda, aralarında bir ortak nokta oluştuğunu bilme şansları yoktur. Sanal bir grubun, bir açık ilgi havuzunun parçasıdırılar. Ozan garip bir duyguya kapılır. Heyecanlanmıştır; birşeylere dokunduğunu hissetmektedir. Bir süre önce sunumdan ayrılmıştır. Bindığı otobüs hızla Atatürk Köprüsü’nden geçerken aşağıya bakar. Gizli örgütlerin işleyişine dair bir makale okuduğunu hatırlar. Gönderici ile eylemci arasındaki bağ anonimdir. Böylece grubun tümüne ulaşılması olanaksızlaşır. Doreen şöyle der: “EYLEMCİ’nin, KOMUTAN’ın kim olduğunu bilmemesi gerekir. Böylece nötralite elde edilir. Deneyim, mümkün merteye boşluktan düşer. Adeta beklenmeden gelen bir armağan gibi.” Galata Köprüsü’nün üzerinden gökyüzüne bakar Doreen. Herşey altın rengine boyanmıştır.

As they got closer to each other, in mind and in the city, their brains synchronize. In a few steps, they imagine a protocol for actions, thinks Ozan, for missions, thinks Doreen. Action-Mission. Action-Mission:

Akıllarında ve kentin sokaklarında birbirlerine yaklaşırlarken, beyinleri örtüşür. Birkaç aşamada, bir aksiyonlar protokolü hayal eder Ozan, bir görevler protokolü hayal eder Doreen. Aksiyon-Görev.

Action-Mission is about distributing in an open group missions to smaller groups along a single line of events. A first group meets and decides of a mission for a group. The commanditaires gives the mission to a messenger who will contact confidentially and individually the group, the executors. The messenger gives the mission along with the baton. The messenger is never the author of the mission and he doesn’t know what the mission is. The executors realize the mission as they can and want, document it. Then they are the new commanditaires and decide of a new mission for another group of executors, to whom it transmits through another messenger the baton along with the mission.

A mission consists in a place to meet, a time, an instruction for an action and its aim, a note of intention, etc... The baton can be a camera, a sketch pad, a video camera, a digital repository or whatever. It is the only thing that is set from beggining to end. It’s the witness and only lifeline of the action-missions. When you have the baton, you are in charge of the common experience.

Aksiyon-Görev, açık bir gruba, tek bir olaylar zinciri boyunca daha küçük gruplara dağıtılmak üzere görevler verilmesidir. İlk grup buluşarak bir başka gruba verilecek görevi belirler. Komutan grup, görevi bir haberciye teslim eder. Haberci, bireysel olarak ve gizlilik içinde eylemci grup ile temasa geçer ve görevi onlara verir. Haberci, görevle birlikte bayrak yarışında olduğu gibi, bir de bayrak teslim eder. Görevi yaratan asla haberci değildir ve haberci görevin ne olduğunu bilmez. Eylemciler, görevi diledikleri ve yapabildikleri biçimde gerçekleştirir ve belgelerler. Şimdi onlar yeni komutanlardır ve bir başka eylemci grup için yeni bir görev kararlaştırırlar. Yeni bir haberci, aynı bayrak ile birlikte görevi yeni eylemci gruba iletir. Görevin içeriği, bir buluşma yeri ve zamanı, bir aksiyon talimatı, aksiyonun amacı, bir niyet mektubu vb.’dir... Bayrak ise bir fotoğraf makinesi, bir not defteri, bir video kamera, bir veri depolama aygıtı ya da bunlara benzer bir şey olabilir. Zincirin en başından sonuna dek değişmeyen sadece odur. Aksiyon-görevlerin tanığı ve yegane hattıdır. Bayrak sende olduğunda, ortak deneyimin sorumluluğu da sendedir.

Doreen knows this needs also principles. Ozan calls it a common ethics. In four points their mind maps it out:

Principle 1: Everybody participates in the whole but not in each part.

Principle 2: The mission implies a free acceptance of it. It is accepted without constraints and with no individual profit in perspective. The mission (from “missio”, to send) implies that the person who gives the message is not the one who decided of the mission. It implies the free participation of autonomous individuals that volountarily put themselves at the service of others. A mission can be received at any time, without knowing why doing it, what will come out of it.

Principle 3: A group exists only in the action. The whole collective action has no determined duration. The number of members is undeterminate. They must be able to leave and join as the want and wish. Nobody knows what the ongoing group and action might be right now.

Principle 4: The responsibility of the messenger for transmitting has no other consequences than to allow the Missions-Actions to continue to exist.

Doreen, protokolün ilkelere de gereksinim duyduğunu bilmektedir. Ozan buna ortak etik adını verir. Akılları, dört noktada çerçeveyi çizer:

İlke 1: Herkes bütün içinde rol alır ama her bölümde değil.

İlke 2: Görevin özgürce kabul edildiği varsayılır. Herhangi bir kısıtlama olmaksızın kabul edilir ve bireysel menfaat gözetilmez. Görev (“iş görmek”ten), mesajı iletenin görevi veren olmadığını, görevi verenin görünmez olduğunu ima eder. Özerk bireylerin özgürce katılımı, başkalarına hizmet etmek üzere gönüllü oldukları varsayılır. Görev herhangi bir anda gelebilir. Neden yapıldığının ve sonuçlarının ne olacağının bilinmesi gerekmez.

İlke 3: Herhangi bir grup yalnızca aksiyon esnasında varlık kazanır. Tüm aksiyonların toplamı belirlenmiş bir süreye bağlı değildir. Katılımcıların sayısı belirsizdir. Diledikleri anda terk edebilmeli, diledikleri anda katılabilmelidirler. Hiçkimse, belli bir anda sıradaki grubu ve aksiyonu bilemez.

İlke 4: Habercinin, aksiyon-görevin varlığını sürdürmesini sağlamak dışında başka hiçbir sorumluluğu yoktur.

Doreen remembers surrealistic pictures called “cadavre exquis”, imagining how only fractions of the open group knows about what is going on, without ever having the full plan. The plan goes on, developing through each of the missions and the people realizing them. Ozan sees how playfully light the protocol is, and at the same time the weight of the responsibility for both the mission designers and the executors.

Both are nevertheless excited for what remains at the end, once the baton is opened and shared together. Ozan wonders what is transmitted. Doreen’s answer is simple: a witness and a mission, a past and a future. Doreen is still troubled by the secrecy thing, it feels so childish. Ozan knows that there is no general experience, like there is no general subject anymore. The secret is about the shared concern that travels along a line of trust. They sit now above a playground, some streets above the Nusretiyie Mosk. The prayer covered their thoughts for a while and now everything is quiet. They are not too far from each other, their eyes met shortly. Now an old man comes down the hill. He is old and wears an elegant marine jacket. At the lapel he wears a golden pin of an Airbus plane. He stops and watches over the cafe. He now comes to Doreen and sits next to her: “Ja wissen sie, ich habe lange in Europa gearbeitet. Erst in Toulouse, dann in Hamburg. Es war eine schöne Arbeit, Flugzeuge montieren. Ich bin seit 4 Jahren pensioniert und wohne jetzt in Istanbul” ... Ozan heard the old man and came closer to listen. As he takes some papers out of the jacket, he shows: “Da, schaut, das ist mein Rentenausweis”. As he puts it back in his pocket, he takes out two envelopes and leaves them in front of each Doreen and Ozan. They watch at each other, silently waiting, while he leaves also a digital voice recorder. “Yak Şamlar” says the old man and vanishes.

Doreen, “cadavre exquis” adı verilen gerçeküstücü resimleri hatırlar. Bütüne dair bir plan yoktur ve bir açık grubun sadece küçük parçaları olup bitene dair fikir sahibidir. Plan, gerçekleşen görevler ve onları gerçekleştiren bireyler üzerinden yürür. Ozan, protokolün ne kadar hafif ve eğlenceli olduğunu, ama aynı zamanda hem görev tasarımcılarının hem de eylemcilerin sorumluluklarının ne kadar ağır olduğunu fark eder.

Yine de, her ikisi de sonuçta geriye kalacak olandan, bayrak açılıp içinden çıkanların paylaşılacak olmasından dolayı heyecanlıdırılar. Ozan aktarılanın ne olduğunu merak etmektedir. Doreen’in yanıtı basittir: bir tanık ve bir görev; bir geçmiş ve bir gelecek. Doreen hala gizlilik konusundan emin değildir. Çocukça gelmektedir. Ozan, tıpkı artık genel bir konu olmadığı gibi, genel bir deneyimin de olmadığını bilir. Gizlilik, paylaşılan bir ilginin, bir güven hattı üzerinde yol almasına dairdir.

Nusretiye Camii’nin birkaç sokak üzerinde, bir çocuk parkının yukarısında oturmaktadırlar. Ezan sesi bir süre düşüncelerini perdeledikten sonra yerini sessizliğe bırakır. Birbirlerinden fazla uzakta değildirler. Bakışları kısa bir süre için buluşur. Yokuştan aşağı doğru yaşlı bir adam yaklaşımaktadır. Şık bir denizci ceketi giymiştir. Yakasında altın bir Airbus uçak rozeti taşımaktadır. Durur ve kahveye göz gezdirir. Sonra yaklaşır ve Doreen’in yanına oturur: “Ja wissen sie, ich habe lange in Europa gearbeitet. Erst in Toulouse, dann in Hamburg. Es war eine schöne Arbeit, Flugzeuge montieren. Ich bin seit 4 Jahren pensioniert und wohne jetzt in Istanbul” ... Ozan adamı duyarak biraz daha yaklaşır. Adam ceketinin cebinden bazı evraklar çıkararak onlara gösterir: “Da, schaut, das ist mein Rentenausweis”. Daha sonra onları cebine yerleştirir ve bu kez iki ayrı zarf çıkartarak birini Doreen’in, diğerini ise Ozan’ın önüne bırakır. Sessizce bekleyerek birbirlerini izlerlerken, yaşlı adam onlara bir de ses kayıt cihazı teslim eder. “Yak Şamlar” der yaşlı adam ve gözden kaybolur.

*Translation by Orhan Cem Çetin
Görünmez oyun/Invisible play, 22.10. – 21.11.10, Istanbul*